

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

**VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS**
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/19/1873

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	26.06.2019 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	15.05.2019
Teabevaldaja	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus aadress: Lasnamäe 2, 11412 Tallinn e-posti aadress: info@eas.ee
Teabevaldaja vastutava isik	Juhatuse esimees
Vaide esitaja (teabenõudja)	Alfa-Omega Communications aadress: Pikk 38, Tallinn e-posti aadress: xxxxxx@alfa-omega.ee

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 3 ja 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 3 alusel

- 1) teen vaideotsuse rahuldada vaie
- 2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:
 - a) selgitada välja, kas KPMS ärisaladuseks tunnistatud teave vastab kõigile kolmele ärisaladuse tingimusele ning kuidas avalikustamata jäetud teave rikub ettevõtja ärihuve ning annab konkurentidele konkurentsieelise. Vajadusel küsigu EAS täiendavaid selgitusi KPMS-lt.
 - b) vaadata uuesti läbi vaide esitaja 01.04.2019 esitatud teabenõue ning väljastada teave ulatuses, millele ärisaladus ei kohaldu. Väljastamata jäetud teabe osas põhjendada, kuidas avalikustamata jäetud teave rikub ettevõtja ärihuve ning annab konkurentidele konkurentsieelise.
- 3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 12.07.2019

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul

võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspeksioonile. Ettekirjutuse täitmisest teavita inspeksiooni täiendavalt.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kuivõrd käesoleva otsusega vaie rahuldati, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna Halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas valet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adreessadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

Sunniraha 1200 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adreessaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 01.04.2019 esitas vaide esitaja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele (EAS) teabenõude, milles palus edastada kolm raamlepingu sisest minihanke pakkumust, koos nende hangete menetluse ajal toimunud kirjavahetusega pakkuja ja hankija vahel.
2. Samal päeval teatas EAS, et loeb vaide esitaja teabenõude selgitustaotluseks.
3. 30.04.2019 pikendas EAS märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse alusel selgitustaotlusele vastamise tähtaega 30 päeva võrra.
4. 10.05.2019 edastas EAS vaide esitajale küsitud dokumendid, milles oli kinni kaetud peaaegu kõik. Katmata olid jäetud üksikud tühikud, komad, punktid ja sidesõnad.
5. 15.05.2019 esitas vaide esitaja EAS-i poolt teabenõudele mittenõuetekohase vastamise peale vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Palun teie abi, et välja nõuda Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse käest avalik teave, mille nad on saanud oma avalikke üleseandeid täites, kuid mille nad mulle edastasid minu hinnangul ebakorrektselt, ehk ligi 100% must värviga kaetuna.

Asjaolud

Saatsin 01.04.2019 EASile teabepäringu (lisa 1), kus palusin edastage mulle kolm järgmist raamlepingu sisest minihanke pakkumust, koos nende hangete menetluse ajal toimunud kirjavahetusega pakkuja ja hankija vahel:

- 1) KPMS pakkumus minihankes LKL160085 – e-Estonia Showroom uudiskiri (The Digital Society uudiskiri) külalistele ja koostööpartneritele.
- 2) KPMS pakkumus minihankes LKL160080 - Venemaa sihtturu PR teenused ja suhtekorraldus 2016-2017
- 3) KPMS pakkumine hankes LKL160004 – Välisinvesteeringute keskuse suhtekorralduspartner 2016-2017

EAS vastas minu päringule samal päeval nii:

Olete edastanud 01.04.2019 teabenõude, milles soovisite saada riigihanke „Suhtekorraldusteenus 2016-2019“ (viitenumber 157680) alusel teostatud minikonkursides LKL160085, LKL160080 ja LKL160004 pakkuja KPMS & Partnerid Osaihingu poolt esitatud pakkumused.

Esmalt juhime tähelepanu, et viidatud minikonkursidele kohaldatakse kuni 01.09.2017 kehtinud riigihangete seadust, sh pakkumuse avaldamisega seotud piirangud. Kuna 01.09.2017 kehtinud riigihangete seadus ei nõudnud pakkumuses ärisaladuseks oleva informatsiooni välja toomist, siis pöördub EAS seoses teie päringuga KPMS & Partnerid Osaihingu ja palub neilt määratleda milline osa nende pakkumustest on nende ärisaladus ning annab vastamiseks tähtaja. Juhime tähelepanu, et isegi kui KPMS & Partnerid Osaihing antud tähtaja jooksul ei vasta, siis ei ole EASil võimalik neid selles osas seda nõuda, sanktsioneerida ega asuda omaalgatuslikult ärisaladust puudutavat teavet kolmandatele isikutele edastama. Loata ärisaladuse avaldamisega rikuks EAS hankija hoolsuskohustust, KPMS & Partnerid Osaihing ja EAS vahel sõlmitud raamlepingut, ebaausa konkurentsi ja ärisaladuse kaitse seaduse § 5 ning karistusseadustiku §-le 377.

Üksnes KPMS & Partnerid Osaihingul on pädevus hinnata millist osa tema pakkumusest tuleb lugeda ärisaladuseks, mitte EASil. Selles osas toetab EASi seisukohta Tallinna Ringkonnakohtu kriminaalkolleegiumi 09.05.2016 otsuse nr 1-15-8331/40 punkt 5.3. Käesolevas hankes ei ole KPMS & Partnerid Osaihing määratlenud milline osa nende pakkumusest on ärisaladus. Kuna EASile on nähtav, et KPMS & Partnerid Osaihingu pakkumus võib sisaldada ärisaladust, siis pöördume Teie päringuga seoses KPMS & Partnerid Osaihingu poole, paludes neil ära määratleda milline osa nende pakkumusest on ärisaladuseks. Alles seejärel on võimalik teile väljavõtteid pakkumusest edastada. Siinjuures ei oma tähtsust asjaolu, millised tegevused on olnud riigihanke esemeks või kas nad on käesolevaks hetkeks teostatud. Tegevustega seotud informatsiooni on siiski võimalik teatud mahus käsitleda ärisaladusena, selles osas toetab EASi seisukohta ka senine vaidlustus- ja kohtupraktika, mistõttu peab selles vastuse andma KPMS & Partnerid Osaihing.

Sellest tulenevalt käsitleb EAS teie 01.04.2019 esitatud teabepäringut selgitustaotlusena MSVS § 2 p 1 tähenduses ja vastab Teile seaduses sätestatud tähtaja jooksul.

Kuu aega hiljem, 30.04. 2019 vastas EAS nii

Teie poolt nõutud teabe väljaselgitamine ja KPMS & Partnerid Osaihinguga suhtlus võtab oodatust rohkem aega, mistõttu pikendame selgitustaotlusele vastamise tähtaega kuni 30.05.2019 vastavalt MSVS § 6 lausele 2 ja 3.

10.05.2019 saatis EAS küsitud materjalid (lisatud eraldi vaidele), kus KPMS oli katnud kinni oma „ärisaladused“. Tegelikkuses on dokumentides kaetud kinni peaaegu kõik. Katmata on jätud üksikud tühikud, komad, punktid ja sidesõnad. Ma ei ole suutnud deshifreerida, kas

sellise mustri ja sõnamänguga sooviti saata nii mind kui ka Eesti Vabariigi seaduseid kusagile. Igatahes ei paista, et tegemist oleks tõsimeeli läbiviidud ärisaladuse analüüsiga, ning ainult tõelise ärisaladuse katmisega.

Juhin tähelepanu asjaolule, et nende pakkumuste sisuks oli avalikkuse teavitamine ning kõik need tegevused on tänaseks ka teostatud. Seega nii valitud kõneisikud, sõnumid, meediakanalid, tegevused jne on tänaseks avalik teave. Näiteks üks fail sisaldab pakutud kujunduslahendusi (mustad kastid), mille alusel riigihanke kohaselt kujundati 8 uudiskirja, mis saadeti avalikkusele. Kuidas saab see olla täna ärisaladus, kui neid on avalikkuses levitatud (kui hankelepingut ikka täideti)?

Need kolm kõnealust pakkumust on kõik ühe raamlepingu sees EAS poolt läbi viidud hanked, mille puhul ma kahtlustan korrupsiooni. Kaks ülejäänud kahtlast hanget, mille nad on mulle teabepäringute korras saatnud varem, olen mõlemad vaidlustanud (ühe vaide võitnud ja teine on kohtus), kuna mõlemas oli hankereeglite jämedaid rikkumisi. Ka nendes pakkumustes katsid nad kinni ärisaladused enne mulle edastamist, kuid seda oli tehtud mõistlikuse piires. See ühtäkki tekkinud katmise intensiivsus erineb oluliselt varasemast. Pigem on mulje, et KPMS katab oma pakkumisi nüüd üleni hoopis seepärast, et õigusrikkumisi varjata. Samad infokategooriad, mis varem ei olnud ärisaladusega kaetud (pakutavad kommunikatsioonitegevused, valitud meediakanalid, sõnumid, kõneisikud jne), on nüüd äkki muutunud saladuseks (lisa 2, 2a, 2b, lisa 3, 3a). Praeguses viimases päringus küsitud kolme pakkumise materjalid ei ole kronoloogiliselt hilisemad, vaid just varasemad.

Kuna EAS on kuulutanud kõik need kahtlased KPMS pakkumised riigihangetes edukaks, siis ei ole loota, et nad ise nõuaks KPMS käest nende pakkumiste kinnikatmise kriitilise pilguga ülevaatamist.

Palun teil nõuda välja EAS käest need kolm KPMS pakkumist riigihangetes, koos hanke käigus toimunud kirjavahetusega EAS ja KPMS vahel, nii, et kaetud oleks vaid tõepoolest see osa, mida võib pidada ärisaladuseks. Palun võtta vajadusel arvesse ka sama ettevõtte varasemat ärisaladuste katmise mudelit, mis loogiliselt peaks olema järjepidev – peamiselt kaeti kinni vaid tegevusteks kulutatud tunnid.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastame Teie poolt saadetud järelepärimises esitatud küsimustele alljärgnevalt:

Küsimus 1 ja 2:

- 1. EAS on palunud KPMS-l kinni katta vaide esitaja poolt soovitud dokumentides teabe, mida KPMS peab oma ärisaladuseks. Kas EAS on küsinud KPMS-lt selgitusi, kuidas ärisaladuseks tunnistatud teabe avalikustamine kahjustaks KPMS-i ärihuve?*
- 2. Juhul kui EAS on seda KPMS-lt küsinud, siis palun edastada vastavad põhjendused ka inspeksioonile?*

Vastus 1 ja 2: KPMS ja Partnerid OÜ oma vastuses on teavitanud meid, et on märkinud ära tumedaks osad, mis võivad kahjustada KPMS & ja Partnerid OÜ huve ja on seega käsitletavat ärisaladusena (lisa 1). EAS on küsinud lisaselgitusi ning täiendavale päringule vastanud KPMS & ja Partnerid OÜ järgnevalt: Oleme ka konkreetsetes lisatud failides välja toonud (kollased ruudud paremal servas) konkreetset põhjused, miks me antud andmeid oma ärisaladuseks peame. Arusaadavalt ei ole tegemist ainukese hankega, kus meil tuleb konkureerida ning seetõttu peame ärisaladuseks infot, mis sisaldab:

> infot KPMSi spetsiifilise välismaise koostööpartneri (nõ tarnija) kohta, kellega koostöös

teenust pakutakse, mis ei ole avalik info ja võib kahjustada ettevõtte huve.

> infot KPMSi spetsiifilise müügistrateegia kohta ning teenuse osutamise metoodika kohta, mille avalikustamine võib kahjustada tugevalt ettevõtte huve.

E- kirjad koos failidega on lisatud kirjale (Lisa 1 ja 2).

Küsimus 3: Näiteks üks fail sisaldab pakutud kujunduslahendusi (mustad kastid), mille alusel riigihanke kohaselt kujundati 8 uudiskirja, mis saadeti avalikkusele. Kui pakkumuse kujunduslahenduse alusel kujundati uudiskirjad, mida levitati avalikkusele, siis mis on nendes kujunduslahenduses, mida on uudiskirjade kujundamisel kasutatud jätkuvalt ärisaladus ja kuidas see kahjustab ettevõtte ärihuve? Palun põhjendada.

Vastus 3: Vastavalt hinnapäringu punktile 4.1.1 küsiti näidist, mitte reaalselt kasutusse minevat uudiskirja kujundust. EAS lähtus, et tegemist on pakkujate poolse ärisaladusega. Lisaks on EAS lähtunud Rahandusministeeriumi KKK (<https://www.rahandusministeerium.ee/et/kkk/1311>) poolt esitatud juhistest: Ärisaladuse kohaselt on ärisaladus teave ettevõtja äritegevuse kohta, mille avaldamine teistele isikutele võib selle ettevõtja huve kahjustada, eelkõige tootmissaladuste ja -protsesside, turundusplaanide ning müügistrateegia kohta.

Avalik on ainult see osa, mis lõpuks läks avalikult levitamisele, mitte pakkumuses esitatud näidis. Hankija ise ei saa määrata, mis on ärisaladus ja mis ei ole. Vastasel korral avab hankija ennast ebavajalikele riskidele, näiteks kahjunõude esitamise võimalusele, seda iseäranis siis, kui hankijale pidi olema ilmne, et pakkumus siiski ärisaladust sisaldab.

Küsimus 4: Varasemates teabenõuetes on EAS avalikustanud ka pakutavad kommunikatsioonitegevused, valitud meediakanalid, sõnumid, kõneisikud jne, mis käesoleva teabenõude vastuses olid kinni kaetud? Kuidas varasemalt ei kahjustanud sellise teabe avalikustamine ettevõtte ärihuve, kuid viimaste hangete puhul kahjustab?

Vastus 4: Olukorras, kus eelnevalt on KPMS & Partnerid OÜ määranud oma ärisaladuse selliselt, sellest ei saa meie kui hankija teha koheselt järeldust, et ka järgmine kord ärisaladust ei ole. EASil on kohustus küsida igakordselt eraldi, kas pakkumuses sisaldub ärisaladus ja millises mahus.

Küsimus 5 ja 6:

5. Kas peale edastatud dokumentide on EAS-i ja KPMS-i vahel eelnimetatud kolme hanke osas toimunud täiendavat kirjavahetust, mida vaide esitajale edastatud ei ole?

6. Juhul kui on, siis mis põhjusel ei ole seda vaide esitajale edastatud?

Vastus 5 ja 6: Minihankes LKL160085 – „e-Estonia Showroom uudiskiri (The Digital Society uudiskiri) külalistele ja koostööpartneritele“ (lisa 3), minihankes LKL160080 – „Venemaa sihtturu PR teenused ja suhtekorraldus 2016-2017“ (lisa 4) ja minihankes LKL160004 – „Välisinvesteeringute keskuse suhtekorralduspartner 2016-2017“ (lisa 5) KPMS ja Partnerid OÜ ja hankija vahel kirjavahetust ei ole toimunud, seega ei ole jäetud vaide esitajale midagi väljastamata.

Küsimus 7: Palun edastada inspeksioonile vaide esitaja poolt teabenõudes soovitud dokumendid kinni katmata kujul ning märkida ära, kuidas vastuses teabenõudjale kinnikaetud andmed kahjustavad KPMS-i ärihuve, küsides vajadusel selleks põhjendusi lepingupartnerilt.

Vastus 7: Edastame palutud pakkumused:

Põhjendused ärisaladuste kohta on väljatoodud KPMS ja Partnerid OÜ vastustes (lisa 1 ja 2).

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Teabenõuete menetlemine

AvTS § 3 lg 1 p 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud teave, mis on loodud või saadud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida asutuse valduses olevaid dokumente. AvTS § 23 lg 2 punkt 5 lubab teabenõude, mille täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ning selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida, lugeda selgitustaotluseks. Antud juhul ei olnud EAS-il vaja uut dokumenti koostada, vaid üksnes välja selgitada, kas ja mis osas vaide esitaja soovitud dokumendid sisaldavad ettevõtte ärisaladust, mis on tavapärane osa teabenõuetele vastamisel. Eeltoodust tulenevalt ei olnud EAS-il õigus lugeda vaide esitaja teabenõuet selgitustaotluseks, kuna vaide esitaja soovis EAS-i valduses olevatest dokumentidest koopiaid.

AvTS § 19 sätestab, et kui teabevaldajal on vaja teabenõuet täpsustada või kui teabe väljaselgitamine on aeganõudev, võib teabevaldaja teabenõude täitmise tähtaega pikendada kuni 15 tööpäevani. Seega oleks EAS-il tulnud pikendada teabenõudele vastamise tähtaega AvTS § 19 alusel, et selgitada välja, kas ja mida pakkuja peab oma pakkumuses ärisaladuseks.

Piirang ärisaladuse kaitseks

Antud juhul puudub vaidlus selles, et EAS on teabevaldajaks vaide esitaja soovitud teabe osas. AvTS § 35 lg 1 p 17 kohustab teabevaldajat kehtestama dokumentidele/teabele piirangu, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust.

Käesoleval ajal kehtiva riigihangete seaduse § 110 lg 5 kohaselt on pakkumus konfidentsiaalne kuni eelnimetatud seaduse § 117 lõikes 1 nimetatud pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse tegemiseni. Kuigi teabenõudja poolt soovitud pakkumused on EAS-le edastatud eelmise seaduse redaktsiooni ajal, mil ei olnud pakkumuse esitamise ajal kohustust märkida pakkumuses ära teavet, mida ettevõtte loeb oma ärisaladuseks, siis teabenõude korral tuleb välja selgitada, kas ja mis on pakkumustes ärisaladus ning väljastada dokumendid osas, millele ärisaladus ei laiene.

Nõustun EAS-iga selles, et teabe üle, mida tuleb lugeda ettevõtte ärisaladuseks, saab eelkõige otsustada ettevõtte. Ettevõtja määrab kindlaks ja märgib ära teabe, mida ta põhjendatult loeb oma ärisaladuseks. Ka kohus on asjas nr 1-15-8331/40 märkinud järgmist: „Iseenesest on õige, et ettevõtja pädevus on määratleda, missugust informatsiooni ta ärisaladuseks loeb. Samas ei saa jätta tähelepanuta, et kui ettevõtja on tunnistanud mingi teabe ärisaladuseks, ei saa sellest veel järeldada, et tegu on ärisaladusega, kuna viimase määratlemisel tuleb lähtuda objektiivsest olukorrast, mitte üksnes ettevõtja subjektiivsest tahtest. Subjektiivselt peab teave olema ärisaladusena määratletud ja omaja poolt sellisena kaitstud. Objektiivselt aga tuleb tuvastada, et teabe sisu ei ole üldsuse jaoks teada ning et teabe sellisena hoidmine omab teatavat objektiivset väärtust.“

Seega ei ole mitte igasugune teave ärisaladus, vaid ärisaladus peab vastama kindlatele tunnustele. Kui pakkumuste tegemise ajal reguleeris ärisaladus kehtestamist konkurentsiseaduse § 63 lg 1, siis käesoleval ajal tuleb ärisaladuse hindamisel lähtuda ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seaduse § 5 lg-st 2, mille kohaselt on ärisaladus teave, mis vastab järgmistele tingimustele: 1) see ei ole kogumis või üksikosade täpses paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadav nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad; 2) sellel on kaubanduslik väärtus oma salajasuse

tõttu ja 3) selle üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.

Kuigi eelnimetatud seaduses ei ole toodud näitlikku loetelu ettevõtja ärisaladustest, viitab eelnõu seletuskiri konkurentsiseaduse varem kehtinud loetelule võimalike ärisaladuste osas. Nimelt võivad ärisaladuseks olla oskusteavet puudutav tehniline- ja finantsteave ning teave kulude hindamise meetodika, tootmissaladuste ja -protsesside, tarneallikate, ostu-müügi mahtude, turuosade, klientide ja edasimüüjate, turundusplaanide, kulu- ja hinnastruktuuride ning müügistrateegia kohta.

Samas ärisaladuse direktiiv toob ärisaladustena välja teabe klientide ja tarnijate kohta, äriplaanid ja turu-uuringud ning -strateegiad. Meeles peab pidama aga seda, et selleks, et mingi teave oleks kvalifitseeritav ärisaladusena, peavad olema täidetud kõik eelnimetatud kolm tingimust. Kui kasvõi üks tingimus on täitmata, siis ei loeta antud teavet ärisaladuseks. Kui näiteks ettevõtja turundusplaanid ei ole kõigile üldteada ega kergesti kättesaadavad ning nende sisu on väärtuslik selles vallas tegutsejatele, ei ole nad siiski kvalifitseeritavad ärisaladusena, kui need on näiteks tööandja arvutivõrgus kõigile vabalt kätte saadavad.

Antud juhul on pakkuja EAS-le selgitanud, et loeb oma ärisaladuseks:

>infot KPMSi spetsiifilise välismaise koostööpartneri (nö tarnija) kohta, kellega koostöös teenust pakutakse, mis ei ole avalik info ja võib kahjustada ettevõtte huve.

> infot KPMSi spetsiifilise müügistrateegia kohta ning teenuse osutamise meetodika kohta, mille avalikustamine võib kahjustada tugevalt ettevõtte huve.

Nõustun, et ärisaladuseks võib olla teave ettevõtte koostööpartnerite kohta. Küll aga ei saa ma nõustuda sellega, et kogu ülejäänud pakkumustes ja lisades sisalduv teave on käsitletav KPMSi spetsiifilise müügistrateegia kohta ning teenuse osutamise meetodika kohta. Ka ei ole põhjendatud kogu teabe ärisaladuseks tunnistamine põhjusel, et ka edaspidi soovitakse osaleda riigihangete pakkumisel. Eeltoodud põhjendusest pole arusaadav, milline teave on pakkumustes käsitletav müügistrateegia ja teenuste osutamise meetodikana. Selleks, et eeltoodu alusel tunnistada teave ärisaladuseks tuleb täpselt välja tuua, mida pakkumusest peetakse müügistrateegiaks ja teenuste osutamise meetodikaks. Kindlasti ei ole selleks kogu pakkumuses sisalduv teave.

Nii näiteks on pakkumus LKL160085 tunnistatud ärisaladuseks täies ulatuses, sh ka tiitelleht. Samuti jääb inspeksioonile arusaamatuks, kuidas eelnimetatud pakkumuses kahjustab pakkuja ärihuve kirjeldus, mida uudiskiri sisaldab või mis on peamiselt kõigi uudiskirjade põhiline probleem (lk 1 lõpp ka 2 algus). Inspeksiooni hinnangul on nimetatud teave/probleemid teada kõigile isikutele, kes samas valdkonnas tegutsevad ning teiste probleemid ei saa kuidagi kahjustada pakkuja ärihuve.

Samuti jääb inspeksioonile arusaamatuks, kuidas näiteks pakkumuses LKL 160004 välja toodud/tekkida võivad riskid kahjustavad pakkuja ärihuve ning on pakkuja ärisaladuseks. Inspeksiooni hinnangul saab siin ärisaladuseks olla ettevõtja tegevused riskide maandamiseks. Need on ainult mõned näited, millest saab järeldada, et EAS teabevaldajana ei ole hinnanud ega välja selgitanud, mida KPMS peab põhjendatult vaide esitaja soovitud dokumentides oma ärisaladuseks, vaid on ettevõtte soovil tunnistanud kogu teabe ärisaladuseks, mis ei ole aga kooskõlas riigihangete läbipaistvuse põhimõttega ega ka piirangute kehtestamise põhimõttega. Ka AvTS § 38 lg 2 sätestab, et kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemise, siis tagatakse juurdepääs üksnes selle osale teabest või dokumendist, millele juurdepääsupiirangud ei laiene. Seega, kui dokument sisaldab

ka mingis osas piiranguga andmeid, siis ei ole põhjendatud kogu teabele juurdepääsupiirangu kehtestamine. Samale seisukohale on asunud ka Riigikohus asjas nr 3-3-1-57-03. Kuna EAS teabevaldajana kehtestab teabele juurdepääsupiirangu, siis peab EAS ka hindama piirangu kehtestamise põhjendatust, mida käesoleval juhul tehtud ei ole.

Nõustun EAS-iga selles, et EAS ei saa ettevõtja eest otsustada, mis on ettevõtte ärisaladus, küll aga saab EAS küsida ettevõttelt selgitusi ning selle pinnalt hinnata, kas ärisaladuseks tunnistatud teave vastab ärisaladuse tingimustele. Samuti peab ettevõtja pakkumuste tegemisel arvestama sellega, et avalikule teabele juurdepääsu piiramisel on märksa karmimad nõuded ning piirangu vajadust tuleb põhjendada. Kui erasektori asutused võivad reeglina mistahes teabe konfidentsiaalsuses kokku leppida, siis avaliku sektori asutus peab teabele juurdepääsu piiramisel lähtuma seaduses sätestatud nõuetest.

Eeltoodust tulenevalt tuleb EAS-il vaide esitaja 01.04.2019 teabenõue uuesti läbi vaadata ja välja selgitada, kas ärisaladuseks tunnistatud teave vastab kõigile kolmele ärisaladuse tingimusele ning kuidas avalikustamata jäetud teave rikub ettevõtja ärihuve ning annab konkurentidele konkurentsieelise. Vajadusel küsigu EAS täiendavaid selgitusi KPMS-lt.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson

peainspektor

peadirektori volitusel